SASOIKAKO LANGILEEN FAMILIEI DAGOKIENEZ, HOBEKUNTZAK EGITEA ADINGABEAK ESKOLATZEKO ETA HORIEI LAGUNTZA EMATEKO

Askotan, haurtxoak euren familiekin batera joaten dira nekazaritzako kanpainetara. Horregatik, zenbait pauso eman dira, haurtxo horiek eskolatzeko eta horiei laguntza emateko. Txosten honen 4. kapituluan xehetasunez azaldu dira pauso horiek, bai eta lortutako emaitzak eta erantzunak hobetzeko zailtasunak ere. Lehen esan legez, txosten honek bost gai jorratzen ditu, eta, ziur asko, hauxe da azken kontrol-urteotan gehien garatu dena eta ekimen gehiago bultzatu dituena. Gomendio hauetan, beraz, helburua ez da proposamen berritzaileak egitea. Haatik, helburua da hasitako jarduera-lerro batzuk azpimarratzea, eta horiek hobetzea eta ondorio handiagoak erdiestea.

Gauzak horrela, azken urteotako eskarmentua gogoan izanik, eta hezkuntzako agenteek eurek bildutako ekarriak aintzakotzat harturik, Arartekoak honako proposamen hau egiten du:

13. Adingabeen eskolatze-maila handitu behar da, horretarako beharrezkoak diren bide guztiak jorratuz

Txostenak xehetasunez azaltzen ditu gunean-gunean lortutako eskolatze-mailak. Maila horiek ez dira inoiz heltzen "erroldako" adingabeen % 50era. Zenbait kasutan, adingabe horiek noizean behin baino ez dira eskoletara joaten, egun batean edo gutxi batzuetan. Aldi berean, txostenak jasotzen du eskolatzeko egiazko zailtasunak, erresistentziak edota bertaratze-maila desberdinak, adinaren eta bestelako faktoreen arabera.

Eskolatze-maila handiagoa izan dadin eta adingabeak eskoletara gehiago joan daitezen, honako proposamen hau egiten da:

- Garraio-laguntzak eta eskolako jantoki-laguntzak emateari eutsi behar zaio. Modu berean, gizarte-hezkuntzako programek laguntzak jasotzeari eutsi behar diote.
- Sakon aztertu behar da talde zehatz batzuk zergatik joaten diren gehiago edo gutxiago eskoletara; horretarako, kontuan hartu behar dira faktore desberdinak, kasurako, adina, sexua, kokalekua edo jatorria. Gainera, adingabe horien egiazko eskolatzea bultzatu behar da, horretarako neurri bereziak hartuz (0-3 urte artekoentzat; 12 urtetik gorakoentzat; neskatoentzat; Portugalgo adingabeentzat…).
- Alderdi guztiak sentsibilizatu behar dira, guztiek jakin dezaten eskolatzea beharrezkoa eta nahitaezkoa dela.
- Gunean guneko zentro guztiek zuzeneko parte-hartzea izan behar dute.
- Ahal den neurrian, eta zeharka bada ere, eskolatzea bultzatu behar da jatorrian. Eta, horrekin batera, eskura dagoen informazioa eman behar zaie agintari eskudunei.

14. Ikastegien hezkuntza-erantzuna hobetu behar da

Hezkuntzako sistemak erantzuna eman behar die adingabe horien beharrizan bereziei. Erantzun hori hobetzeko, honako proposamen hau egiten da:

- Jatorrizko ikastegiekin, harremanak bultzatu behar dira, bai eta informazioa eta dokumentazioa elkarrekin trukatu ere, baldin eta eskolatzea normalizaturik badago.
- Fitxa edo ziurtagiri pertsonalak prestatu behar dira, hurrengo urteetan ere zentroen arteko kontrola errazteko.
- Irakasleen heziketa berezia ahalbidetu behar da. Irakasleok, halaber, behar besteko aurrerapenaz izan behar dira ikastegietan, sasoikako langileak heldu aurretik ere. Gainera, irakasle horiek elkarrekin trukatu behar dituzte esperientziak eta materialak.
- Ikastegietan, proiektu, programa, jarduera eta eskola-talde bereziak antolatu behar dira, adingabeen oinarrizko beharrizanak kontuan hartuta (gizarte-abilezia, trebetasun tekniko-instrumentalak…).
- Eskoletan izandako esku-hartzeak koordinatu behar dira, horien bitartez eskolatik kanpoko gizarte- nahiz hezkuntza-programak garatzen diren neurrian. Oinarrizko helburuak iristeko orduan, elkar sendotzea bilatu behar da.
- Eskolako dinamikaren barruan, integrazioa sustatu behar da (guneak, jarduerak, taldeak), hori egin ahal den guztietan…
- Eztabaidatu behar da ea egoki ote den beste ezaugarri batzuetako irakasleak bertan izatea (portugesa dakitenak edo jatorrizko kulturetakoak direnak…).

15. Gizarte-hezkuntzako programei eutsi behar zaie, eta horiek zabaldu egin behar dira

Azken urteotan, gizarte-hezkuntzako programa bereziak burutu dira. Programa horiek Arabako Foru Aldundiko Gizarte Ongizate Sailaren diru-laguntza jaso dute, eta elkarte desberdinak arduratu dira haiek kudeatzeaz. Esperientzia hori guztiontzat ona izan da, kasuan kasuko helburuak erdiesteko eta hezkuntzako nahiz gizarteko beste zerbitzu batzuei laguntza emateko. Bide beretik, honako proposamen hau egiten da:

- Programa horiek beste gune eta udalerri batzuetara hedatu behar dira, beste horietan ere sasoikako langileak bizi direlako.
- Elkarteen eta hezitzaileen erantzukizunak argitu behar dira, beste erakunde eta profesional batzuei begira (gizarte-zerbitzuei begira, ikastegiei begira…).
- Beste erakunde batzuekin koordinazioa erraztu behar da, guztiok batera xede erkideak lortzeko.

GIZARTEA SENTSIBILIZATZEA ETA SASOIKAKO LANGILEAK GIZARTERATZEA

Talde baten baldintzak hemen azaldutakoak direnean, argi dago talde hori gizartetik baztertuta dagoela edo, behintzat, arrisku hori hur-hurrekoa dela. Berriro ere azpimarratu nahi dugu “baldintzak” (lan-baldintzak, ostatu-baldintzak…) direla erabakigarri, ez, ordea, taldearen berezitasunak. “Baldintzek” erraztu edo oztopatzen dute taldea gizarteratzea, eta baldintzen gainean egin behar da lan. Izan ere, aurreneurriak hartu behar dira bazterketa-arriskuak saihesteko eta gizarteratzea bultzatzeko. Eta, horretarako, ezinbestekoa da bizi-baldintzak hobetzea. Bide horretan lagungarri izan daiteke gizartea sentsibilizatzea eta informazioa zabaltzea. Bi bide horiek jadanik erabili izan dira neurri